

Publikační činnost

Jan Urban

ORCID: 0000-0003-3754-459X

ResearcherID: Q-1484-2016

Scopus ID: 37014012700

Web of Science ResearcherID: Q-1484-2016

H-index: 12 (WoS), 11 (Scopus)

Počet citovaných dokumentů: 22 (WoS), 22 (Scopus)

Citace: 442 (WoS), 472 (Scopus), citační údaje k 7. 9. 2023

A vědecké monografie

Ščasný, M., Urban, J., & Zvěřinová, I. (2013). Environmentally Significant Behaviour in the Czech Republic: Energy, Food and Transportation. Karolinum Press.

Role: spoluautor monografie

B kapitoly v monografiích

1. Urban, J. (2014). Environmentální sociologie. In J. Šubrt, K. Černý, & J. Duffková (Eds.), Soudobá sociologie IV (Oblasti a specializace) (s.84–116). Karolinum.

Role: hlavní autor kapitoly

2. Urban, J., & Braun Kohlová, M. (2008). Teorie plánovaného chování. In J. Šubrt & J. Balon (Eds.), Teorie jednání—Jeden koncept, mnoho koncepcí (s.169–192). Matfyzpress.

Role: hlavní autor kapitoly

3. Urban, J., & Ščasný, M. (2008). Validity and reliability of two CVM applications on the valuation of work-related risks. In M. Ščasný & M. Braun Kohlová (Eds.), *Modelling of Consumer Behaviour and Wealth Distribution* (s.121–139). Matfyzpress.

Role: hlavní autor kapitoly

4. Urban, J., Ščasný, M., & Zvěřinová, I. (2008). How much are Prague consumers willing to pay for organic food? In P. Šauer (Ed.), *Environmental Economics and Policy: Young scholars perspective* (s.86–104). Litomyšl Seminar Publishing.

Role: hlavní autor kapitoly

5. Ščasný, M., Urban, J. 2008. Application of the hedonic wage model: A value of statistical life derived from employee's choice in the Czech labor market. In Braun Kohlová, M., Ščasný, M. (Eds.), *Modelling of Consumer Behaviour and Wealth Distribution* (s.141-163). Matfyzpress.

Role: spoluautor kapitoly

6. Urban, J., & Braun Kohlová, M. (2008). Theory of Planned Behavior: Development and Application in Sociology. In M. Ščasný & M. Braun Kohlová (Eds.), *Modelling of Consumer Behaviour and Wealth Distribution* (s.15–31). Matfyzpress.

Role: hlavní autor kapitoly

7. Urban, J. (2008). Byla Parsonsova osciologie americká? In J. Šubrt (Ed.), *Talcott Parsons a jeho přínos soudobé sociologické teorii* (s.91–121). Praha: Karolinum.

Role: autor kapitoly

8. Urban, J., Zvěřinová, I., Proková, A., (2010). Motivation towards energy-saving behavior among students: An application of the theory of planned behavior. In Hlaváček, J., Šauer, P., & Šauerová, J. (Eds.), *Towards a Green Economy: Young Researcher Perspective* (s.191–200). Litomysl Seminar Publishing.

Role: hlavní autor kapitoly

9. Maca, V., Urban, J., & Melichar, J. (2009). How much is reduction in Traffic Noise Worth? In P. Šauer & J. Šauerová (Eds.), *Environmental Economics and Management: Young scholars perspective* (s.218–231). Litomysl Seminar Publishing.

Role: spoluautor kapitoly

10. Urban, J. (2007). Pojem struktury v Giddensově teorii strukturace. In J. Šubrt (Ed.), *Postparsonovské teorie sociálních systémů* (s.65–84). Praha: Karolinum.

Role: autor kapitoly

C1 články v časopisech s impakt faktorem (jednoletý IF a kvartil/ decil podle JIF ve WoS, citace podle WoS a Scopus, údaje pro rok 2022)

1. Urban, J., Bahník, Š., & Braun Kohlová, M. (2023). Pro-Environmental Behavior Triggers Moral Inference, Not Licensing by Observers. *Environment and Behavior*, 55(1–2), 74–98. <https://doi.org/10.1177/00139165231163547>

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 6.548, Q1 v “environmental studies”/ Q1 v “psychology, multidisciplinary”, citace: 0 (WoS), 0 (Scopus)

2. Lange, F., Berger, S., Byrka, K., Brügger, A., Henn, L., Sparks, A. C., Nielsen, K. S., & Urban, J. (2023). Beyond self-reports: A call for more behavior in environmental psychology. *Journal of Environmental Psychology*, 86, 101965.

<https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2023.101965>

Role: spoluautor, IF = 7.649, Q1 v “environmental studies”/ D1 v “psychology, multidisciplinary”, citace: 0 (WoS), 1 (Scopus)

3. Psychological Science Accelerator Self-Determination Theory Collaboration, Legate, N., Nguyen, T., Weinstein, N., Moller, A., Legault, L., Vally, Z., Tajchman, Z., Zsido, A. N., Zrimsek, M., Chen, Z., Ziano, I., Gialitaki, Z., Ceary, C. D., Jang, Y., Lin, Y., Kunisato, Y., Yamada, Y., Xiao, Q., ... Urban, J. (2022). A global experiment on motivating social distancing during the COVID-19 pandemic. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 119(22), e2111091119. <https://doi.org/10.1073/pnas.2111091119>

Role: spoluautor, IF = 12.779, Q1 v “multidisciplinary sciences”, citace: 13 (WoS), 12 (Scopus)

4. Urban, J., & Kaiser, F. G. (2022). Environmental attitudes in 28 European countries derived from atheoretically compiled opinions and self-reports of behavior. *Frontiers in Psychology*, 13, 875419. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.875419>

Role: oba autoři mají stejný podíl, korespondenční autor, IF = 4.232, Q1, citace: 1 (WoS), 2 (Scopus)

5. Urban, J., Píkl, M., Zemek, F., & Novotný, J. (2022). Using google street view photographs to assess long-term outdoor thermal perception and thermal comfort in the urban

environment during heatwaves. *Frontiers in Environmental Science*, 10, 878341.

<https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.878341>

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 5.411, Q2 v “environmental sciences sciences”,

citace: 2 (WoS), 2 (Scopus)

6. Urban, J., & Kohlová, M. B. (2022). The COVID-19 crisis does not diminish environmental motivation: Evidence from two panel studies of decision making and self-reported pro-environmental behavior. *Journal of Environmental Psychology*, 101761.

<https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2022.101761>

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 7.649, Q1 v “environmental studies”/ D1 v

“psychology, multidisciplinary”, citace: 12 (WoS), 13 (Scopus)

7. Frouz, J., Píšová, M., & Urban, J. (2022). Perception of natural ecosystems and urban greenery: Are we afraid of nature? *European Journal of Environmental Sciences*, 12(2), 86–89.

<https://doi.org/10.14712/23361964.2022.10>

Role: spoluautor, IF = 0.255, Q4 v “environmental sciences”, citace: 1 (WoS), NA (Scopus)

8. Urban, J., Braun Kohlová, M., & Bahník, Š. (2021). No evidence of within-domain moral licensing in the environmental domain. *Environment and Behavior*, 53(10), 1070–1094.

<https://doi.org/10.1177/0013916520942604>

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 6.548, Q1 v “environmental studies”/ Q1 v

“psychology, multidisciplinary”, citace: 13 (WoS), 14 (Scopus)

9. Urban, J., Vačkářová, D., & Badura, T. (2021). Climate adaptation and climate mitigation do not undermine each other: A cross-cultural test in four countries. *Journal of*

Environmental Psychology, 77, 101658. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2021.101658>

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 7.649, Q1 v “environmental studies”/ D1 v “psychology, multidisciplinary”, citace: 2 (WoS), 2 (Scopus)

10. Wang, K., Goldenberg, A., Dorison, C. A., Miller, J. K., Uusberg, A., Lerner, J. S., Gross, J. J., Agesin, B. B., Bernardo, M., Campos, O., Eudave, L., Grzech, K., Ozery, D. H.,

Jackson, E. A., Garcia, E. O. L., Drexler, S. M., Jurković, A. P., Rana, K., Wilson, J. P., ...

Dixon, B. J. W. (2021). A multi-country test of brief reappraisal interventions on emotions during the COVID-19 pandemic. *Nature Human Behaviour*, 5(8), 1089–1110.

<https://doi.org/10.1038/s41562-021-01173-x>

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 24.252, D1 v “multidisciplinary sciences”/ D1 v “neurosciences”/ D1 v “psychology, experimental”, citace: 53 (WoS), 59 (Scopus)

11. Braun Kohlová, M., & Urban, J. (2020). Buy green, gain prestige and social status.

Journal of Environmental Psychology, 69, 101416.

<https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2020.101416>

Role: spoluautor, IF = 7.649, Q1 v “environmental studies”/ D1 v “psychology, multidisciplinary”, citace: 16 (WoS), 17 (Scopus)

12. Urban, J., Bahník, Š., & Kohlová, M. B. (2019). Green consumption does not make people cheat: Three attempts to replicate moral licensing effect due to pro-environmental behavior. *Journal of Environmental Psychology*, 63, 139–147.

<https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2019.01.011>

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 7.649, Q1 v “environmental studies”/ D1 v “psychology, multidisciplinary”, citace: 46 (WoS), 52 (Scopus)

13. Urban, J., 2016. Are we measuring concern about global climate change correctly? Testing a novel measurement approach with the data from 28 countries. *Climatic Change* 139(3-4), 397-411. doi 10.1007/s10584-016-1812-0

Role: jediný autor, IF = 5.174, Q2 v “environmental sciences”/ Q2 v “meteorology and atmospheric sciences”, citace: 13 (WoS), 12 (Scopus)

14. Urban, J., & Ščasný, M. (2016). Structure of Domestic Energy Saving How Many Dimensions? *Environment and Behavior*, 48(3), 454–481.

<http://doi.org/10.1177/0013916514547081>

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 6.548, Q1 v “environmental studies”/ Q1 v “psychology, multidisciplinary”, citace: 20 (WoS), 24 (Scopus)

15. Urban, J., & Máca, V. (2013). Linking Traffic Noise, Noise Annoyance and Life Satisfaction: A Case Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 10(5), 1895–1915. doi:10.3390/ijerph10051895

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 4.614, Q2 v “environmental sciences”/ Q2 v “public, environmental and occupational health”/ Q1 v “public, environmental and occupational health”, citace: 36 (WoS), 41 (Scopus)

16. Urban, J., Zvěřinová, I., & Ščasný, M. (2012). What motivates Czech consumers to buy organic food? *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 48(3), 509-536.

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 0.319, Q4 v “sociology”, citace: 21 (WoS), 24 (Scopus)

17. Urban, J., & Ščasný, M. (2012). Exploring domestic energy-saving: The role of environmental concern and background variables. *Energy Policy*, 47, 69–80.

Role: hlavní a korespondenční autor, IF = 7.576, Q1 v “economics”/ Q1 v “energy & fuels”/ Q1 v “environmental sciences”/ Q1 v “environmental studies”, citace: 99 (WoS), 109 (Scopus)

18. Desaigues, B., Ami, D., Bartczak, A., Braun-Kohlová, M., Chilton, S., Czajkowski, M., Farreras, V., Urban, J., et al. (2011). Economic valuation of air pollution mortality: A 9-country contingent valuation survey of value of a life year (VOLY). *Ecological Indicators*, 11(3), 902–910. doi:10.1016/j.ecolind.2010.12.006

Role: spoluautor, IF = 6.263, Q1 v “environmental sciences”, citace: 108 (WoS), 120 (Scopus)

19. Melichar, J., Ščasný, M., & Urban, J. (2010). Hodnocení smrtelných rizik na trhu práce: studie hedonické mzdy v ČR. *Politická ekonomie*, (5), 657–674.

Role: spoluautor, IF = 0.319, Q4 v “economics”/ Q4 v “political sciences”, citace: 3 (WoS), 3 (Scopus)

C3 články v českých rec. časopisech

1. Urban, J., Chabada, T., & Skalík, J. (2018). Effects of information-based interventions and framing interventions on attitudes to climate change and mitigation behavior. *Envigogika*, 13(2). <https://doi.org/10.14712/18023061.563>

2. Urban, J., Chabada, T., & Skalík, J. (2017). Jaký efekt mají klimatické kampaně? Využití metodiky pro hodnocení dopadu klimatických kampaní. *Envigogika*, 12(2).

<https://doi.org/10.14712/18023061.557>

3. Máca, V., & Urban, J. (2012). Oceňování hluku ze silniční a železniční dopravy. *Silnice Železnice*, 2012(1), 54–58.

4. Urban, J., & Ščasný, M. (2011). Faktory vysvětlující vlastnictví automobilu v ČR. *Dopravní Inženýrství*, 2011(2), 27–28.

F přednášky typu "invited speaker"

1. Urban, J. (2014, květen). Proenvironmentální chování a postoje. Zvaná přednáška na konferenci *Výkvěty* pořádané Katedrou environmentálních studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.

2. Urban, J. (2021, květen). Jak zachovat své environmentální chování a změnit chování ostatních? Hlavní zvaný řečník závěrečné konference Eco Challenge, Greenpeace, Praha, Česká republika.

3. Urban, J. (2022, červen). Motivace proenvironmentálního chování a změna chování. Hlavní řečník na konferenci Sparks! Conference, Česká zemědělská univerzita v Praze.

J disertační, rigorózní práce, habilitační práce (u jmenovacích řízení)

Urban, J. (2012). Organic food consumption as an example of pro-environmental behavior: Application of the theory of planned behavior (unpublished dissertation). Charles University, Faculty of Arts.

K abstrakta ze sjezdů a symposií

Aktivní účast na výročních mezinárodních konferencích: European Sociological Association (2011, 2013), International Conference on Environmental Psychology (2019, 2021, 2023), Bi-annual Conference on Environmental Psychology (2013, 2015, 2017), Annual Conference of European Association of Environmental and Resource Economists (2007, 2008, 2009, 2011, 2012, 2013), World Congress of Environmental and Resource Economists (2006).

L účast na řešení grantů

Hlavní řešitel

- Kauzální role environmentální identity v proenvironmentálním chování (2023-2025, GAČR, 23-07257S)
- Nástroje pro hodnocení dopadu kampaní zaměřených na snížení individuálních emisí skleníkových plynů (2016-2017, TAČR Éta, TD03000282)
- Skloubení Campbellovy teorie postojů a efektu morální licence v oblasti ochrany životního prostředí: Teoretický návrh a empirický test (2016-2018, GAČR, GA16-25440S)
- Vliv obecných postojů na chování: Campbellovo paradigma a teorie plánovaného chování (2014-2015, GAČR, 14-35959S)

Člen výzkumného týmu

- Plus Change - Planning Land Use Strategies: Meeting Biodiversity, Climate and Social Objectives in a Changing World (vedení tasku v rámci WP, 2023-2027, Horizon Europe)

- Adagrif - Advanced Methods of Greenhouse Gases Emission Reduction and Sequestration in Agriculture and Forest Landscape for Climate Change Mitigation (2023-2028, Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy)
- Využití teorie nákladné signalizace ke zvýšení sociálního statusu skromných spotřebitelů a posílení jejich (2023-2025, GAČR, 23-08052S)
- JustScapes: Environmental justice analysis to advance rural landscape transformations in the face of climate change (vedení WP, JPI Climate, 2021-2023)
- Zelená logistika: Nástroje pro hodnocení vlivu environmentálních atributů logistických služeb na poptávku po logistických službách (2019-2021, TAČR Éta, TL02000437)
- PEOPle-centred development approaches in Practical and Learning Environments, ERASMUS plus, 574832-EPP-1-2016-1-SI-EPPKA2-KA (EK, Erasmus+, 2016–2019) Life Tree Check (2019 - 2022, Life), analýza motivace pro podporu adaptačních politik ve městech
- Účast v dalších výzkumných projektech 2010-2016: evropské projekty financované z FP6 (Exiopol, NEEDS), FP7 (Global IQ, Purge) a jiné.

Pět nejvýznamnějších publikací za posledních pět let

Jan Urban

1. Urban, J., Bahník, Š., & Braun Kohlová, M. (2023). Pro-Environmental Behavior Triggerats Moral Inference, Not Licensing by Observers. *Environment and Behavior*, 55(1–2), 74–98. <https://doi.org/10.1177/00139165231163547>

Tato práce shrnuje výsledky dvou předregistrovaných experimentálních laboratorních studií, které zkoumsly, jak je pro-environmentální chování aktéra interpretováno pozorovateli a jak tyto interpretace ovlivňují vnímání následného chování aktérů. Konkrétně tato studie testuje tzv. hypotézu *morálního licensingu skrze pozorovatele*. Tato hypotéza říká, že proenvironmentální chování vede u pozorovatelů k větší ochotě tolerovat následné amorální chování a chování poškozující životní prostředí. Tato studie hypotézu o morálním licensingu skrze pozorovatele zamítla. Studie ale také přinesla důležité zjištění, že pro-environmentální chování aktérů vede k tomu, že pozorovatelé mají tendenci vnímat jakékoli následné chování aktéra jako relativně více morální a více šetrné k životnímu prostředí.

Význam pro obor: Tato práce přispívá k porozumění procesů, které umožňují environmentálně nešetrné chování tím, že oslabují sociální sankcionování proenvironmentálního chování. Tato studie otevírá novou výzkumnou agendu zaměřenou na to, jak morální inference pozorovatelů oslabuje sociální sankcionování environmentálně šetrného chování a tím následně umožňuje environmentálně nešetrné chování aktérů. Kromě

zjištění o vlivu proenvironmentálního chování na interpretaci následného chování, nabízí tato studie také nové experimentální paradigma pro výzkum vnímání proenvironmentálního chování a procesů rámování následného chování aktérů.

2. Urban, J., & Kohlová, M. B. (2022). The COVID-19 crisis does not diminish environmental motivation: Evidence from two panel studies of decision making and self-reported pro-environmental behavior. Journal of Environmental Psychology, 101761. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2022.101761>

Tato práce shrnuje výsledky předregistrované kvazipanelové a panelové studie, které se zaměřovaly na výzkum změny environmentální motivace a chování v důsledku covidové krize v ČR. Práce konkrétně ověřovala hypotézu, že zvýšení rizik v souvislosti s covidovou krizí povede ke snížení vnímaného rizika environmentálních problémů a následně k oslabení environmentální motivace a proenvironmentálního chování (tzv. *hypotéza konečného fondu obav*). Práce hypotézu o oslabení environmentální motivace a chování v souvislosti s krizí covid-19 nepotvrdila a naopak potvrdila relativní stabilitu environmentální motivace, na níže poukazují některé dřívější studie.

Význam pro obor: Tato práce přispívá k teoretickému popisu vlivu změny externích podmínek na environmentální motivaci a chování a na důležitost konceptuálního oddělení behaviorálních nákladů chování a jeho motivace. Konkrétně tato práce ukazuje, že tzv. *lockdowny* v průběhu první a druhé vlny covid-19 v ČR vedly k dílčím změnám behaviorálních nákladů některých proenvironmentálních chování (např. se zvýšily behaviorální náklady využívání hromadné dopravy oproti osobní automobilové dopravě) a současně došlo i ke změně behaviorálních nákladů některých environmentálně nešetrných

chování (např. se zvýšily behaviorální náklady spojené s využíváním letecké dopravy). Tyto dílčí změny v behaviorálních nákladech konkrétních chování ale nevedly ke změně environmentální motivace. Tato práce byla také jednou z prvních prací, které testovaly a vyvrátily hypotézu o konečném fondu obav v souvislosti s krizí covid-19. Tím tato práce ukázala, že externí krize, které zvyšují obavy z určitých problémů, nevedou nutně k pokledu dosavadních obav z jiných problémů.

3. Urban, J., Braun Kohlová, M., & Bahník, Š. (2021). No evidence of within-domain moral licensing in the environmental domain. *Environment and Behavior*, 53(10), 1070–1094. <https://doi.org/10.1177/0013916520942604>

Tato práce shrnuje výsledky předregistrovaného experimentu, který zkoumal, jak proenvironmentální chování ovlivňuje motivaci k dalšímu proenvironmentálnímu chování. Konkrétně testovala tato studie hypotézu *morálního licence* v environmentální oblasti, která předpokládá, že dřívější pro-environmentální chování umožňuje aktérům zdůvodnit následné environmentálně nešetrné chování (tzv. jim dává *licenci*), čímž oslabuje jejich následnou environmentální motivaci a proenvironmentální chování. Tato studie přímo replikovala dřívější experiment provedený Noblet a McCoy (2018), který objevil efekt morální licence v environmentální oblasti. Naše studie naopak efekt morální licence nepotvrdila a naopak zjistila, že pokud takový efekt existuje, tak musí být prakticky zanedbatelný. Tato studie také zkoumala proces změny environmentální identity, který by mohl morální licensing v environmentální oblasti vysvětlovat. Studie ukázala, že dřívější proenvironmentální chování vede k teoreticky očekávanému posílení environmentální identity aktéra, ale toto posílení environmentální identity má za následek zvýšení environmentální motivace. Tento nepřímý efekt je tedy v přímém rozporu s hypotézou morální licence.

Význam pro obor: Tato studie přispívá ke zkoumání dynamických procesů environmentální motivace, konkrétně vlivu předchozího proenvironmentálního chování na následnou environmentální motivaci a chování. Jedná se patrně o první předregistrovanou studii, která se pokusila přímo replikovat efekt morální licence v environmentální oblasti. Studie nachází relativně silné důkazy, že efekt morální licence v environmentální oblasti je prakticky zanedbatelný a že tento efekt nemůže být způsoben změnami v environmentální identitě.

4. Urban, J., Vačkářová, D., & Badura, T. (2021). Climate adaptation and climate mitigation do not undermine each other: A cross-cultural test in four countries. *Journal of Environmental Psychology*, 77, 101658. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2021.101658>

Tato práce shrnuje výsledky pěti experimentálních studií, které zkoumaly vliv předchozího individuálního klimatického adaptačního chování na následné mitigační chování a naopak vliv mitigačního chování na následné adaptační chování. Studie byly realizovány na vzorcích městského obyvatelstva čtyř středoevropských zemí (ČR, Maďarska, Polska, Slovenska) a na vzorku pražské populace. Tyto předregistrované experimentální studie konkrétně testovaly kompenzační hypotézu, která predikuje, že mitigační chování bude následně snižovat podporu adaptačním opatřením a naopak, že podpora adaptačním opatřením bude následně snižovat individuální mitigační chování. Kompenzační hypotéza nalézala teoretickou oporu nejen v teorii morálního licensingu, ale existují pro ni i další teoretická vysvětlení.

Tato studie kompenzační hypotézu nepotvrdila. Studie ukázala, že individuální klimatické mitigace nesnižují následnou ochotu podporovat adaptační opatření a naopak, podpora pro adaptační opatření nesnižuje následnou motivaci k individuálním mitigačním opatřením. Studie dokonce našla určité důkazy toho, že podpora klimatickým mitigacím

zvyšuje vnímané riziko klimatické změny, což následně zvyšuje ochotu lidí k individuálnímu mitigačnímu chování.

Význam pro obor: Výsledky této studie osvětlují dynamické vztahy motivace k proklimatickému chování. Tato studie přinesla relativně silné důkazy, platné napříč několika populacemi, o neplatnosti kompenzační hypotézy. Studie ukázala, že předchozí typ proklimatického chování nesnižuje následnou motivaci k jinému typu proklimatického chování. Studie ukazuje relativní stabilitu motivací k různým typům proklimatického chování a jejich provázanost. Tato provázanost vyplývá z faktu, že klimatické adaptace a mitigace jsou evidentně součástí obecnější třídy proenvironmentálního chování.

5. Urban, J., Bahník, Š., & Kohlová, M. B. (2019). Green consumption does not make people cheat: Three attempts to replicate moral licensing effect due to pro-environmental behavior. *Journal of Environmental Psychology*, 63, 139–147. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2019.01.011>

Tato práce shrnuje výsledky třech předregistrovaných experimentálních studií, které ověřovaly, jestli proenvironmentální chování může vyvolat efekt morálního licencingu, který by následně zvyšoval u jednotlivců pravděpodobnost nemorálního chování. Konkrétně jsme ve studiích zkoumali, jestli volba environmentálně šetrných produktů může zvyšovat tendenci lidí podvádět pro finanční zisk v experimentálních hrách. Studie replikovaly a rozšiřovaly kanonickou studii zaměřenou na morální licencing, kterou realizovala Nina Mazar a kolegové (2010). Existence morálního licencingu v environmentální oblasti je potenciálně důležitá z teoretického i praktického hlediska, protože environmentální chování by mohlo být podle této hypotézy spouštěčem následného nemorálního a sociálně nežádoucího chování. Žádná z

našich třech studií nereplikovala efekt morálního licensingu, tedy efekt dřívějšího proenvironmentálního chování na následné amorální podvádění v experimentálních hrách. Studie ani neprokázala moderační roli environmentální motivace v efektu morálního licensingu. Dílčí Bayesovské analýzy navíc přinesly pozitivní důkazy toho, že případný efekt morální licence musí být prakticky zanedbatelný.

Význam studie pro obor: Tato studie přispívá k porozumění efektů proenvironmentálního chování na motivaci k následnému amorálnímu a asociálnímu chování skrze efekt morální licence. Jednalo se patrně o první předregistrovanou práci, která se pokoušela systematicky replikovat efekt morální licence vyvolaný proenvironmentálním chováním a pozorovaný v předchozí studii. Práce přináší relativně silné důkazy o tom, že za běžných podmínek nevede proenvironmentální chování k nárůstu drobného amorálního a asociálního chování skrze efekt vyvolaný morálním licensingem. Studie zpochybnila dříve rozšířený názor, že morální licensing je rozšířený jev, který má dalekosáhlé praktické a teoretické implikace.